

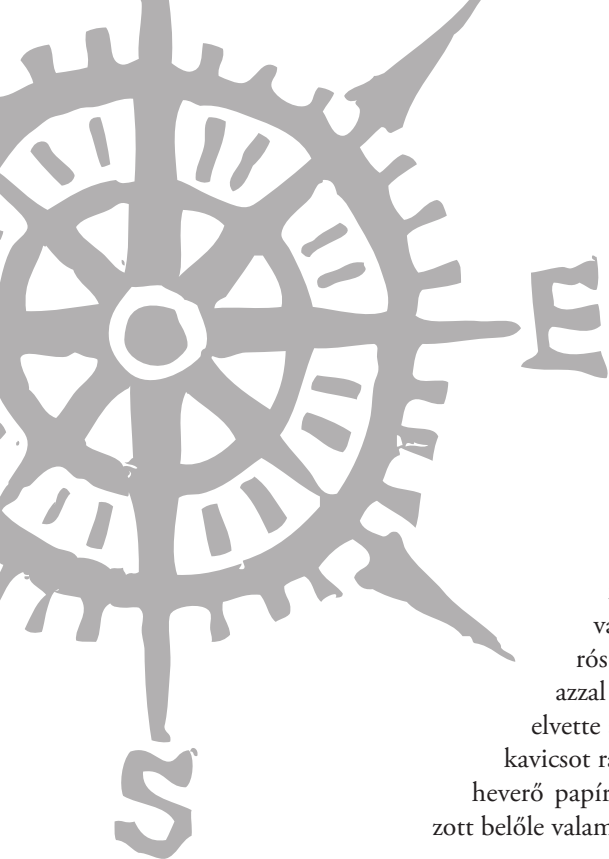
EGY mormota NYARA

eszembe jutott, hogy szombat van, ilyenkor jobb helyeken érdemes a halpiacon ebédelni – degustation sur place, huitres, bulots, crevettes! –, fölmásztam hát a lépcsőkön a côte des basques-ra vezető útra, és kényelmesen sétálva elindultam a des halles felé, pár perc után, az épületet megkerülve egyenesen a hátsó traktusba, a halárusok elkülönített termébe mentem, ahol a pultokat a tenger színét idéző kék és zöld, apró mozaikcsempék borították, és az éppen kioltott élet ordenaré bűze zaklatta az érzékeket, ahogy beléptem, megláttam angoljaimat, az osztrigásnál ültek, magas bárszékeken, előttük üvegtál, friss kagylóval, és két hosszú pohárban jégpárás prosecco, a nő gyors mozdulattal kaparta ki a nedvesen lüktető húst, ráfacstart némi citromot, de nem nyelte el mohón, ahogy az ajka ígérte, hanem a férfinak kínálta föl, aki nyitott szájjal várta a falatot, a nő visszahúzta a villát, incselkedve, mintha kettesben volnának, az árus csúfondáros pillantásával a szememet kereste, cinkosok lettünk egy másodpercre, fölmerült, hogy tulajdonképpen ezért csinálja az egészet, ezért vásárol minden szombaton a friss, hajnali fogásból, nem a pénzért, amit fél tucat osztriga és pohár fehér bor ellenértékeként kap, nem a hét euróért, hanem, hogy csalinak használva az osztrigákat, a kürtkagylót és a garnélarákat, leplezetlenül bámulhassa a legkülönfélébb vágyaknak kiszolgáltatót vásárlóit, az angolokra néztem, pillanatok alatt végeztek a zsákmánnyal, majd a férfi előhúzott a zsebéből egy ötvenest, az osztrigás elé lökte, nyakon ragadta az üveget, aztán kézen fogta a nőt, mint egy kamasz, és elkezdte kifelé húzni, a szomszédos helyiségbe, a felesége pedig kacagva követte

valahogy nem volt kedvem a helyükre ülni, állva ettem meg az adagomat, tulajdonképpen kelleetlenül, oda se figyelve, mintha ez is csak munka volna, ahogy lecsúszott az utolsó falat, és utánaküldtem egy hosszú kortyot a jeges proseccóból, azonnal fölfordult a gyomrom, az árus láthatta, ahogy zöldül el az arcom, és a mosdók felé mutatott, épp arrafelé, amerre az angolok távoztak, bólintottam köszönetképpen, és a megjelölt irányba indultam

kékre mázolták az ajtókat, mint a part menti szállodák ablakait védő fatáblákat, valamenynyitva volt, kivéve egyet, amiből ütemes, félreérthetetlen zaj hallatszott, a férfi hörögött, a nő nyüsztített, én tapintatosan kihánytam az ebédemet a legtávolabbi fülkében, aztán megmostam az arcomat, visszamentem, hogy fizessék

az árus szabadkozott, nem értem, uram, a fogás egészen friss, ezek itt hajnalban még a vízben voltak, mutatott a pultra, majd, mintegy kárpótlásul, előhúzott a zsebéből egy pakli szűrőtlen gauloise-t, alapöckölt a csomagnak, és megkínált az előbukó szállal, megköszöntem, és kimentem az épület háta mögé, rágyújtani

körülnéztem, kitől kérhetnék tüzet, pár lépésre a bejáratnál fiatal arab guggolt a porban, egy ággal firkált maga elé, ahogy kiléptem, fölnezzet, meglátta a kezemben a cigarettát, rámutatott, és kétszer csettintett közben a középső- és a hüvelykujjával, jelezve, hogy kér egy szálat ő is, kifordítottam a tenyeremet, jelezve, hogy sajnos nem tudok adni, majd zavaromban a zsebembe nyúltam, kihalásztam egy öt eurós bankjegyet, és a férfi felé nyújtottam, elmosolyodott, azzal a fölénnyel, mint aki megszokta, hogy félreértik, aztán elvette a pénzt, megvizsgálta, letette maga mellé a porba, egy kavicsot rakott rá nehezeknek, felállt, odament a bejárat mellett heverő papírdobozhoz, egy darabig keresgélt benne, majd előhúzott belőle valamit

a tenyerén mutatta meg

apró drótkosár volt, amilyennel a parafadugót szorítják pezsgős vagy habzóboros üveg nyakára, a zsebébe nyúlt, kis fogót vett elő belőle, és hajtogatni kezdte a drótot, megértettem, hogy viszonyunk üzleti jelleget öltött, adományként nem fogadja el tőlem pénzt, ám, ha tetszik nekem, amit csinál, eladja öt euróért, látszott, hogy gyakorlata van a dologban, talán ez a mestersége, ezzel tartja fent magát a hitetlenek földjén

egy bicikli volt, stilizált, de a maga nemében tökéletes darab, kormányval és pedállal, a drótsapka szélesebb szalagjából még ülést is hajlított hozzá

kérdően nézett, hogy akkor rendben vagyunk-e így?

igent bólintottam, és elvettem a drótot a tenyeréből

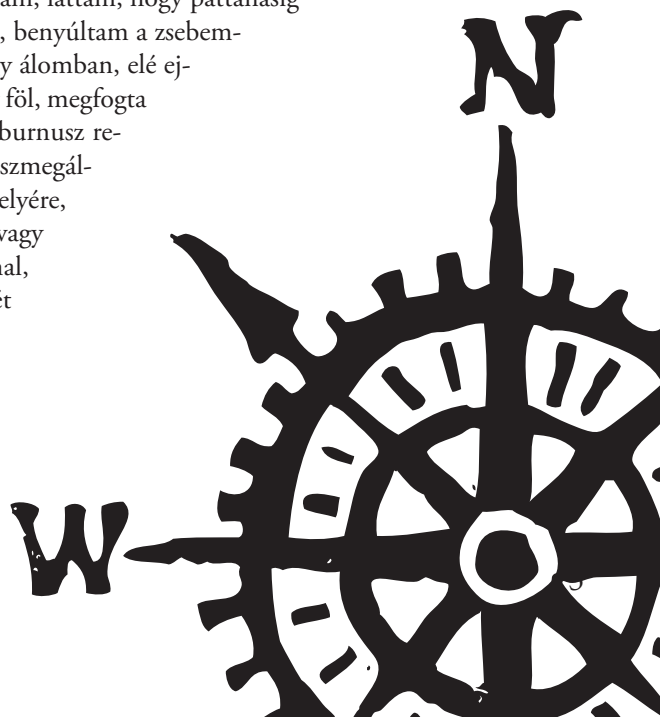
drótszamar, jutott eszembe a régi szó, eszembe jutott róla az élőlények ábrázolásának tilalma, és ennek aránytalanul megörültem, mintha csaláson kaptam volna, csaláson, amiről persze fogalma sem lehetett, egy kerékpár kétségtelenül nem nevezhető élőlénynek, de mintha az arab tudtán kívül, egy általa ismeretlen nyelven mégiscsak megsértette volna az ábrázolás tilalmát, aztán az örömömben némi szégyen vegyült, de már nem volt visszavonható, éreztem, ahogy cinikus mosoly lesz belőle

az arab lehajolt, fölvette a pénzt, és a tenyerembe tette, majd a hajamba nyúlt, mozdulni sem maradt időm, és mintha csak onnan húzta volna ki, az ujjai közt ott volt a meggyújtatlan cigaretta, nyilván azzal a mozdulattal vette el, amivel a papírpénzt a tenyerembe csapta, rám vigyorgott, az ajkai közé lökte a cigarettát, gyufát vett elő, rágyújtott, mélyen leszívta az első slukkot, aztán sűrű, tömör felhőben az ég felé küldte, mintha csak áldozatot mutatna be, végül két kezét összetéve a melle előtt, finoman meghajolt, szálem alejkum, mondta, szálem alejkum, válaszoltam, mint egy gép vagy egy papagáj, az arab nevetett, megrázta a fejét, rám mutatott és azt mondta, vá alejkum esszálám, utána mondtam, elégedetten biccentett, megfordult és egy pillanat alatt eltűnt a des halles forgatagában

éreztem, ahogy dolgozni kezd bennem a tehetetlen düh, olyan volt az egész, mint egy cirkuszi mutatvány, mintha kiszólitott volna a bűvész, hogy a bábja legyenek, szédületes tehetségének pusztá demonstrátora, mintha a cigarettával együtt elvette volna méltóságomat, közben persze tudtam, hogy túlreagálom, ami történt, föl lehetne ezt fogni egészen másképp is, könnyű és elegáns tréfának, legalább nem unatkoztam, a pénzem is megvan, nem beszélve a bicikliről, egészen biztosan többet ér egy szál cigarettánál, amit ráadásul ingyen kaptam, ajándékba, tehát mindent összevéve tulajdonképpen kitűnő üzletet csináltam az arabbal

teljesen helytálló érvek voltak, mégsem tudtam megnyugodni, valami azt súgta, bosszút kéne állnom, de fogalmam sem volt, hogyan, hirtelen állati, nehéz fáradtságot éreztem, és olyan hőséget, mintha még egy nap jött volna föl az égre, valahogy hazatántorogtam, vettem egy zuhanyt, gondoltam, alszom fél órát, aztán meglátjuk, mi lesz

az arab ezúttal világoskék burnuszban guggolt valami vályogfal előtt, a fejét előrehajtotta, hogy csak a fehér turbánja látszott, mellette a földön maroknyi tűz égett, mintha száraz kóró gyulladt volna föl a hőségtől, a tűzbe rakott vasállványon, kopott, vörösréz edényben kávé forrt, a felszíne szemcsésen fölhabzott, hogy majd, amikor az arab egy ügyes mozdulattal az árnyékba teszi, lassan lehűljön a reggeli homoktól, és visszahúzódjon az edényke mélyére, az arab megláthatta a piros tornacipőmet, föl se nézett, csak felnyújtotta a kezét, és megismételte a mozdulatot, két türelmetlen csettintést, mint amikor az ember többszöri próbálkozás után rendeli magához a lusta pincért, ez voltam én, lusta pincér, csak még az nem derült ki, mivel kéne szolgálnom, aztán persze mégiscsak föl nézett, két ujját a szájához emelte, és jelezte, hogy mire volna szüksége, valamiért az a pilótadzseki volt rajtam, amit megkaptál a tizennegyedik születésnapodra, a viselése nemcsak lehetetlen, hanem teljesen indokolatlan is volt ebben a hőségben, benyúltam a felső zsebembe, és előhalásztam onnan egy pakli gauloise-t, alápöcköltem, és felé nyújtottam egy elgörbült szálat, az egész olyan volt, mintha már ezerszer megtörtént volna, ezeregyedszer jövök, csettint az arab, és halászom elő a cigarettát, bólintott, a tűzbe tartotta a cigaretta végét, aztán szívni kezdte, kérdően rám nézett, a kávéra mutatott, megráztam a fejem, és előhúztam egy rézpénzt, pont olyan színe volt, mint az arab edényének, amiben a kávé főzte, megfordítottam a kézfejem, és hagytam, hogy a pénz elébe hulljon, a porba, megrántotta a vállát, fölemelte a pénzt, megköpködte, és eltüntette a burnusz redői között, továbbmentem, de csak a közeli, fehérre meszelt vályog buszmegállóig, mint aki a menetrendre kíváncsi, de a táblája üres volt, a nyomtatványt régen leszakíthatták, úgyhogy sarkon fordultam, és egészen lassú léptekkel visszamentem az arabhoz, látszott rajta, hogy minden porcikájával az újbóli találkozásra készül, arra, hogy a kézzel-lábbal előadott érdeklődésemre határozott, boldog nemet intsen a fejével, ő aztán nem tudja, honnan is tudhatná, hogy mikor jönnek-mennek errefelé a buszok, odaértem, megálltam, láttam, hogy pattanásig feszül a háta a guggolásban és a fel nem nézésben, benyúltam a zsebembe, előhúztam a pénzt, és lassan, tényleg, mint egy álomban, elé ejtettem, ezúttal egy pillanatig kivárt, de nem nézett föl, megfogta az érmét, lerázta róla a homokot, és eltüntette a burnusz redői között, sarkon fordultam, és elindultam a buszmegálló felé, valaki azóta egy jelet rajzolt a menetrend helyére, vörös ákombákot, mintha turistajelzés volna, vagy figyelmeztetés, két, egymást keresztező, vad vonal, még csillogott, odanyúltam, megérintettem a két vonal metszéspontját, az érintés helyén ott maradt az ujjnyom, mint valami bűnjel, elindultam visszafelé, lassan, zsebembe nyúltam az újabb érméért, de akkor hirtelen négy éles sikoly hallatszott, valahonnan fölülről, föl néztem, de hiába kerestem a sirályokat

egy autó riasztója szólalt meg az utcán

a szobám sötétjét csak egy közeli fényreklám ütemes villogása oszlatta el időről időre

kába voltam, tompa fájdalmat éreztem a tarkómban, el kellett döntenem, mi legyen, ha már így alakult, erőltessem az alvást legalább hajnalig, megkockáztatva, hogy ugyanezzel a fájdalommal ébredek, vagy inkább keljek fel, sétáljak egyet a városban, „szellőztessen ki a fejem”, az utóbbi mellett döntöttem, vettem egy hideg zuhanyt, és amíg törölköztem, az álom nyugtalanító ismerőségén kezdtem gondolkodni, pontosabban azon, hogy az a lenyűgöző kreativitás, amit oly sokan ünnepelek az álommunkában, valójában nem különb a kaleidoszkópot rázóató majoménál, „soha senki nem talál ki semmit, és soha nem is fog”, ha van kedved és időd, a legvadabb álmod is unalmas emlékdarabokra lehet tördelni, mindennek megvan az előképe, ha tudsz róla, ha nem, na jó, akkor ez legalább szórakoztató, a nyomozás a részletek után, a szöszmötölés a raktárban

a világoskék burnusz, a vörös-réz edény meg a fehér turbán, a két ideges csettintés, az álom elintézte, hogy helyére kerüljön a délután

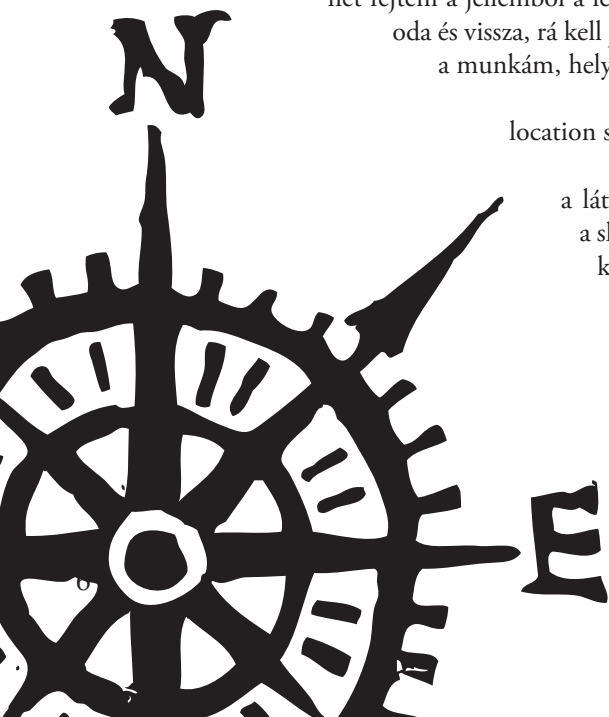
a kedvenc filmem nem túl hangsúlyos jelenete volt, a film fontos szekvenciáit elválasztó passzázs, amit az arab mellékszereplő utánozhatatlan, arrogáns eleganciája tett felejthetetlenné, azaz, fogalmazzunk pontosan, könnyen fölidézhetővé, annyira, hogy a film emblémája lett, legalábbis az én számomra

„a foglalkozása: riporter”

akkor ezzel megvolnánk, gondoltam, tiszta inget húztam, és elindultam sétálni, pontosabban vadászni, persze, könnyed, felelőtlen mászkálásnak álcázva a nyomozást, semmi nem érdekelt már, csak az, hol lehet az arab, mi a helyszín, hol tölti az estéit, mert nyilvánvaló volt, este dolgozik, akkor próbálja megkeresni a nappalokra való pénzt, ott ül valamelyik utcasarkon, egy téren, vagy kávézó előtt, törökülésben valami gyékényen, előtte a szerszámai, talán valami olajmécses, azt sem tartottam lehetetlennek, hogy apró rádióból szól a zene, a hangulat kedvéért, egy tálban várakoznak a pezsgősdugók drótkoronái, jól felismerhetően, hogy a bravúrja egyből a narratívába költözzön, „képzeld, egy arab csinálja őket a pezsgősdugók drótjából, fantasztikus, nem?, öt perc alatt megcsinál egy ilyen, el se hinném, ha nem a saját szememmel látom”, különben ez az egész valahogy hirtelen szakmai kérdéssé változott, a megérzésekre és a tapasztalatokra kellett hagyatkoznom, ha hely, esemény és karakter végzettszerűen összetartoznak, ahogy évtizedek óta hiszem és tapasztalom, akkor nyilvánvalóan mindegyikük külön is hordozza az információt, meg lehet fejteni a jellemből a lehetséges eseményt, térből a jellemet, jellemből a teret, oda és vissza, rá kell jönnöm, hogy hol kell megkeressem, hiszen végül is ez a munkám, helyvadász vagyok

location scout

a látszólag céltalan, tétova mászkálásnak, ami a kaszinón, a shopokon és a bárakon kívül a fürdővendégek esti szórakozását jelentette, volt valami örvényszerűen áramló középpontja, ha fölülről, valamelyik magasabb szálloda tetőteraszáról nézhette volna az ember, föltehetően hamar kirajzolódott volna a tömeg dinamikájának erővonalai, ha ott vagy, közöttük, észre sem veszed ezt az elemi kiszolgáltatottságot, azt hiszed, a döntésed a tied, pedig egy nagyobb erő dolgozik helyetted, valójában a fizika törvényei uralkodnak, úgy gondoltam, ezt a forgópontot kell megkeresni, mert

az arab is tudja, előbb-utóbb mindenkit oda-
sodor az éjszaka, az összes lehetséges vásárlóját

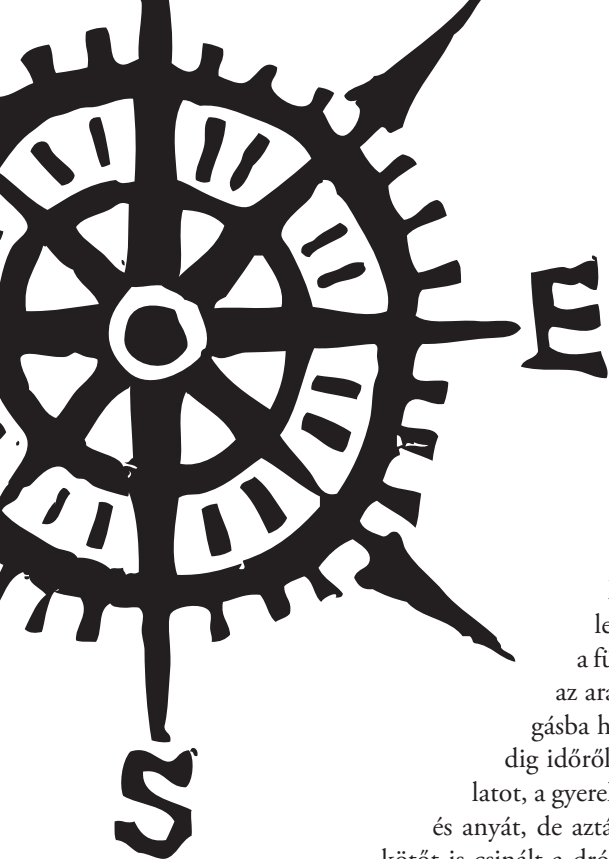
volt még a másik logika, ez meg azt mondta, azt ígérte, hogy a forrásnál keressem, a szobrocskák anyagául szolgáló drót lelőhelyénél, nyilván úgy kapja valakitől, nagyobb tételben, nem hinném, hogy estéről estére végigjárja a bárokat, sokkal egyszerűbb az ilyesmit egy helyen elintézni, és ez az egy hely, lökte ki magából triviálisan a logika, nem lehet más, mint a kaszinó, nyilván a kaszinóban fogyasztják ipari méretekben a pezsgőt, a kaszinóban dolgozik tehát, aki a segítségére van, egy konyhásfiú vagy takarító, akinek nemcsak lehetősége, hanem egyenesen kötelessége is az ilyesmi hulladék összegyűjtése, nyilván az is arab, egyenesen a földije, talán valaki az előőrsből, aki hónapokkal előbb talált magának munkát, ali és musztafa, ez jutott eszembe, musztafa legyen akkor az én arabom, válasszuk ezt, és ali legyen a másik, az ismeretlen, ideges, vékony fiúnak képzeltem, menyészerű mozgással, kapkodja a tekintetét, mint aki attól tart, ha kiderül, mit művel, elvesztheti az állását, hiszen sokkal kevesebbért, gyakorlatilag a semmiért, egy zord konyhafelügyelő pillanatnyi szeszélyéből is elveszthetné, nemhogy a lopásért, végül is miért ne lehetne ezt lopásnak nevezni, ha valaki éppen annak akarná, egy hátsó udvarban találkozhattak, az efféle helyeknek, mint ez a kaszinó is, ritmikus, szabályozott életük van, ali nyilván meghatározott időközönként viszi hátra a konténerekbe az összegyűlt hulladékot, már csak azt kellene kitalálni, gondoltam, mi lehet a legmegfelelőbb, az egész tranzakciónak pillanatok alatt kell lejátszódnia, föltételeztem, nem pedig úgy, mondjuk, hogy ali időről időre a közösen kitalált rejtkehelyükre tesz egy kisebb csomagocskát, két időpont jöhetett számításba, a musztafa műszakját megelőző, és az azt követő óra, nyilván logikusabb, ha az elsőt választják, az órára néztem, tíz óra volt, a legtöbb szállóban végeztek a vacsorával, musztafa potenciális vevői róni kezdték szokásos köreiket, azt feltételeztem, neki is lassan el kell kezdenie a munkát, a casino barriére biarritz krémszínű tömbje körül már valóban ott keringtek a turisták, az egész épület ragyogott, azonnal látszott, hogy a szerkezete nem engedi meg, hogy musztafa bárhonnán bejuthasson belső udvarokba, hátsókat meg nem találtam, a szemétszállítást nyilván diszkrétében intézhették, viszont a boulevard du général de gaulle egy rövid szakaszon, mintegy alagútként, eltűnt a casinót az utca túloldalán fekvő épülettel összekötő tetőzet alatt, elvileg persze találkozhattak volna a tengerparton futó árkádsor alatt is, de ott hajnaltól éjfélig erős volt a gyalogosforgalom, kutyákat sétáltattak, fel-feltűntek a futás megszállottjai, úgyhogy de gaulle-ra szavaztam, de mire utánajárhattam volna a dolognak, az egész nyomozást fölöslegessé tette az egyszerű dallam

mintha fölhúzás játék hangja volna, vagy mintha egy régi verkli szólna a casino bejárata felől, a tömeg zsongásából néha kihallatszott egy-egy vékonyabb hang, gyerekkacagás, boldog sikoltások, a dallamot bárki fölismerhette, „sur le pont d'avignon, on y danse, on y danse, sur le pont d'avignon, on y danse, tout en rond”, és ahogy a bejáratához értem, a körhintát díszítő kék-sárga-piros lámpafüzér fényzáporában azonnal megláttam az arabot

az arabomat

mondta is a hang, „hát itt van az arabod, tessék”

napszítta fürdőlepedőn ült, a casino előtti tér márványán, de a lepedő valójában egy száz-eurós volt, pontosabban százeuróst ábrázolt, musztafa törökülésben dolgozott, egyszerű, fehér dzsellában, előtte két tál, az egyikben a drótok, a másikban a pénz, egy- és kéteurósok, alamizsna, azoktól, akik nem vásárolnak, csak báméskodnak, mert amúgy fölírtá

egy darab papíra az árakat, öt, tíz és harminc euró, a mintadarabokat a lepedő szélén helyezte el, első pillantásra térbeli arabeszek, de ha az ember hosszabban nézte, fölsejlettek az ihletet adó formák, a harminc eurós főmű fogalmi keretbe rendezte őket, a körhinta végsőkéig stilizált másolata volt, a szokásos kellékekkel felszerelve, ha akarom, hattyú, hintó, lovacska, tűzoltóautó, de csak annak, aki maga is látta az eredetét, az emlék kellett hozzá, hogy belessad a biarritzi körhintát, musztafa tulajdonképpen azt adta el, amit a vevő amúgy nélküle is birtokolt volna, a körhinta emlékét, ráadásul a legérzékenyebb ponton támadta meg a fizetőképes keresletet, a lepedőjét ugyanis körülbelül négy méterre terítette le attól a helytől, ahol a forgástól szédült kisgyerekek letámolyogtak a hintáról, ezért első pillantásuk azonnal a fürdőlepedőn forgó apró szerkezetre esett, kis mécses tette az arab a játék közepére, hogy a felszálló meleg levegő mozgásba hozza, a valódi körhinta kék-piros-sárga lámpácskái pedig időről időre más-más színű fénybe borították az apró másolatot, a gyerekeket használta csalinak, a gyerekek rángatták oda apát és anyát, de aztán számukra is tartogatott meglepetést, gyűrűt és karkötőt is csinált a drótból, apró fülbevalókat, elemében lehetett aznap este, mert kisebb csoport vette körül, nevettek, és egymásnak mutogatták a friss szerzeményeket, musztafa ugyanis húsz euróért már személyre szabta az ékszereket, végignézettem egy ilyen szertartást, a lehető legkomolyabban csinálta, fölegyenesedett a törökülésből, és mint egy mágus, körüljárta az áldozatát, körülfonta, mint egy kígyó, meg-megállva, teátrálisan közelebb hajolt, mint aki az arc formájából, a fülkagylóból, a szemöldök ívéből olvas, aztán aprót bólintott, visszaült, és pár perc múlva elkészült az ékszer, tökéletes pszichológus volt, nemcsak ügyes kezű ötvös, ha más is ott állt volna órákig, ahogy én, észrevehette volna persze, hogy zárt rendszerből dolgozik, néhány formát variál, a boldog megrendelő viszont az egyetlen lehetséges, hozzá illő ékszernek látta, bármit is kapott

idegesített a fölénye, az, hogy átlát a szerencsétlen turistákon, a profizmusa, ahogy rájátszik „a szegény, ám tehetséges művész” giccses archetípusára, a megvetés, amit olyan tökéletesen álcázott nemes alázatnak

meg akartam leckéztetni

a musztafát körülvevő gyűrűn áttört egy kisfű, egy pillanatra visszanezett az anyjára, aki kis bólintással biztatta, hogy nyugodtan tegye meg, amire készül, a gyerek kinyitotta az összeszorított öklét, és egy kéteuróst ejtett a tálba, de valahogy túlzottan magasból, ahogy leesett a pénz, aránytalanul csörömpölt, és néhány érmét kilökött a tálból, az arab fölnevezett, és pontosan láttam, hogyan hullámoznak az arcán az érzelmek, ha nálam lett volna a gép, ki lehetett volna kockázni, meglepődés, harag, önfegyelem, nyájjasság, mosoly, és még csak nem is azt akarom mondani ezzel, hogy bármelyik közülük ne lett volna valódi

odafurakodtam a szőnyegéhez, találomra kiválasztottam egyet az arabeszek közül, és egy húszast nyújtottam neki, föl se nézett, egy tízest és egy ötöst akart visszaadni, de nem vettem el, akkor már muszáj volt fölpillantania, a szemének villanása elárulta, hogy megismert, rámosolyogtam, megráztam a fejem, és a tálkára mutattam, felhúzta a szemöldökét, de habozás nélkül belemarkolt az érmékbe, és a tenyerembe számolt tizenöt eurót, egyszekben és kettesekben

„öcsi, adj egy bélást”, mondta a hang

négy kettes és hét egyeurós

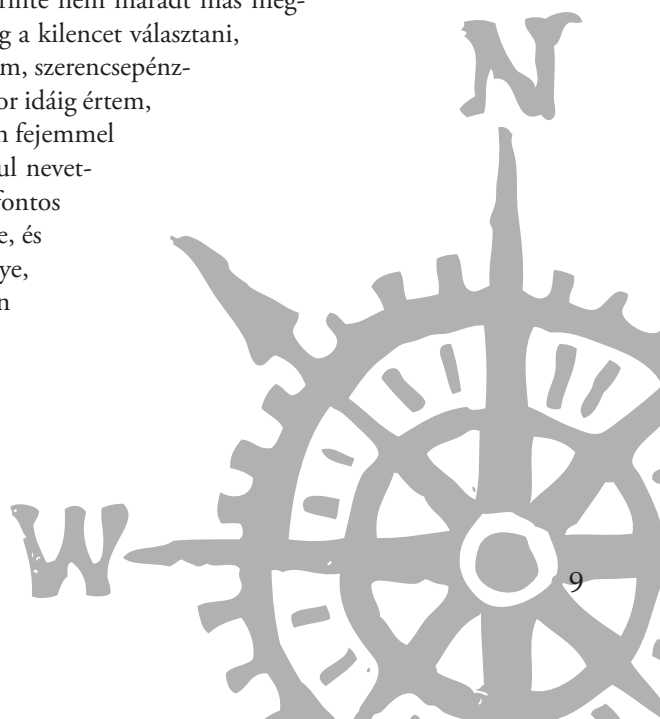
ez elvileg akár tizenegy menetre is elég, meglátjuk, mi lesz, gondoltam, és visszahúzódtam a tömegbe, elfoglalva egy kényelmes megfigyelőpontot, ahonnan az arab nem láthatott, én viszont nyugodtan és leplezetlenül bámulhattam, hogyan dolgozik, pár percet vártam, aztán kihasználva egy pillanatnyi szünetet, amikor könnyebb volt odaférni, beledobtam az első kéteuróst a tálkába, erős hívás volt, általában egyest szoktak bedobálni, itt az az egy könyörületi egység, szerintem pazarul sikerült a dobás, pont a tálka közepébe esett, nem vártam meg, hogy összenézzünk, azonnal sarkon fordultam, és eltűntem, bízva benne, persze, hogy azért még éppen azonosíthatott, ha fölkapta a fejét a csörrenésre, a háttamba kaptam a rétova „merci beaucoup, monsieur”-t

éreztem, azonnal rájött, mire megy ki a játék, tehát el kellett bizonytalanítanom, ezért úgy döntöttem, hogy megvárakoztatom, fölmentem a casino teraszára, onnan figyeltem tovább, határozottan úgy tűnt, hogy feszültebb lett, tökéletes mozdulataiban egy árnyalattal kevesebb volt az elegancia, és egy idő után az volt érzésem, egyenesen várja a támadást

ezúttal lehajoltam, és egészen közlelről, gyengéden, egyenként csúsztattam a tálba a három eurót, hogy fölnezzen, és a szemünk találkozzon, szálem alejkum, mondtam, vá alejkum esszalam, válaszolt mosoly nélkül, a tekintete mégsem volt kemény, inkább kíváncsi, mint akit érdekelni kezdett a játék

visszatértem a helyemre

pontosan tudta, hogy még mennyi pénz van nálam, és azt is feltételezhette, a maga szempontjából érthetően, hogy emelni fogom a tétet, csak abban nem lehetett biztos, hogy mennyivel, az öt látszott logikusnak, ahogy a fibonacciféle sor javasolta, 2, 3, 5, de az öt euró már legitim ár volt, adhatott volna valamit érte, tehát pont úgy, ahogy első találkozásunk esetében, kiléphetett volna a túlzott alamizsna elfogadjának megalázó helyzetéből, én ezt biztosan nem akarom, nyilván ezt feltételezhette, a kérdés csak az volt, az óvatos négy eurót választom, amivel az egyszerű számtani sor logikájában maradok, vagy átlépek egy határt az üzletileg, szociokulturálisan és matematikailag egyaránt értelmezhetetlen hat euróval, ezzel nagyjából a nyílt párbajra való felszólítással fölérő összeggel, akkor viszont lemondtam a további emelés lehetőségéről, hiszen mindössze négy euróm marad, ugyanez volt érvényes minden hatnál nagyobb hívásra, a nyolccal ugyan benne maradtam volna a fibonacciféle számsor elegáns szekvenciájában, mintegy emlékeztetve rá, hogy az ötöst egyszerűen diszkvalifikálta az üzleti logika, de mit tehettem volna a maradék kettővel, tízet pedig elvileg azért nem adhattam, mert az már megint árnak minősül, ha e szerint az okfejtés szerint gondolkodott, szerinte nem maradt más megoldás számomra, mint visszatérni a négyre, esetleg a kilencet választani, föltételezve, hogy a maradék egyet majd megtartom, szerencsepénznek?, de ez nem volna túl elegáns megoldás, amikor idáig értem, már nem tudtam, hogy a magam fejével vagy az én fejemmel gondolkodó arab fejével gondolkodom-e, ráadásul nevetésnek tűnt a föltételezés, hogy neki is ennyire fontos ez a játék, baromság, miért ne szarhatna az egészre, és nézhetne annak, ami nyilván vagyok is, egy hülye, hóbortos európainak a sok közül, aki jó dolgában nem tudja, mit csináljon, épp kezdtem lebeszélni magam a folytatásról, amikor észrevettem, hogy néz, nézi, ahogy a pénzdarabokat nézem a tenyeremben, biccent, a tenyerét a szemére szorítja, aztán rám mutat, majd a bádog vizespoharára, aztán a tálkában a pénzre, “zseniális”, mondta a hang a gyomromban, a mozdulat azt jelezte,

hogy megpróbálja kitalálni, mennyi pénzt kap, és ha sikerül, az tiszta nyereség lesz, tehát a logikus gondolkodás jól megérdemelt díja, nem pedig alamizsna, amit a gazdag turista vet a szegény arabnak, bólintottam, és a szememre szorítottam a kezem, ahogy kérte, biztos voltam benne, hogy négy eurót tesz a bögre alá, eleget jártam mindenféle piacokon, hogy tudjam, nincs nagyobb sértés, mintha a vevő rövidre zárja az alkudozás kését, kinyitottam a szemem, és lenéztem rá, mosolygott, megkocogtatta a lefordított bögre alját, jelezve, hogy a maga részéről megtette a tétjét

fiatal pár lépett ki a casinóból, inkább testvéreknek látszottak, mint szeretőknek, a fiú szmokingban volt, de a gallérja alatt kioldódott a csokornyakkendő, a lány egyszerű, fekete kisestélyiben, nevettek valamin, meghittén egymáshoz dőltek, a lány a fiú vállára hajtotta a fejét, nem is jártak, hanem táncoltak, hirtelen angelika és erich buck jutott eszembe, akik valamikor a múlt század hetvenes éveinek elején nyertek jégtánc-világbajnokságot, azok voltak ilyen zavarba ejtően feketék és meghitték, erich talán ha másfél évvel lehetett idősebb angelikánál, és az ember azt hitte, amikor épp nem jégtáncolnak, egy ravensburgi kastélyban játszadoznak féltucat weimari vizslakölyökkel

vagy a vérfertőzés gondolatával

ezek ott ketten biarritzban pedig elmentek volna campari-reklámnak, bár a lány kezében pezsgőspohár volt, veszélyesen ferdén tartotta, nem tudta abbahagyni a nevetést, a fiú könnyedén átölelte a derekát, mintha attól tartana, el fog esni, észrevették az arabot, és hozzáléptek, a hús eurós meglepetést választották, az arab rájuk mosolygott, aztán, ezúttal elhagyva a szokásos hókuszpókuszt, belemarkolt a drótos tálba, néhány mozdulattal kiegyenesítette a szálakat, aztán fonni kezdte, először a lányé lett kész, musztafa egy mozdulattal engedélyt kért, hogy megnézhesse a kezét, angelika rámosolygott, és odanyújtotta, majd erich következett, az arab bólintott, folytatta a munkát, aztán a fiú tenyerébe ejtette a végeredményt, az zavartan elmosolyodott, megrázta a fejét, mire a lány kivette a tenyeréből a gyűrűket, a kisebbet a bal kezére húzta, a másikat pedig, megjátszott durvasággal, erich gyűrűsujjára erőltette, most már nevettek mind a ketten, de a fiú arca aránytalanul vörös lett, „he is my brother, you know”, mondta a lány magyarázatképpen, musztafa pedig nevetve vállat vont, nem lehetett eldönteni, azt mondja vele, mindenki hibázhat, vagy azt, hogy hát, ti tudjátok, én nem annak látom, a fiú a zsebébe nyúlt, egy gyűrűt ötvenest halászott elő, és musztafa ragaszkodott hozzá, hogy erich megvárja a visszajárót

aztán egy kisgyerek következett a nagymamájával, a kezénél fogva rángatta oda, megvárta, míg a nő lehajol hozzá, és hosszan súgott valamit a fülébe, neki az egész világ kellett, a körhinta az összes kellékével, musztafa az aznapi le monde-ba csomagolta az árut

eltette a pénzt, aztán fölneézett a teraszra, mint aki jelzi, hogy lejárt az idő, nyilván nem gondolkodhatok a végtelenségig, elindultam tehát, a teraszról levezető lépcsőn, megvártam, míg a kisfiú eltűnik onnan a nagyanyjával, és teátrális mozdulattal a lepedőre szórtam az összes pénzt, jelezve, hogy nem „tíz eurót” adok, hanem az összeset, ami maradt

az arab lassan fölborította a bögrét, egy papír tízes volt alatta, gombóccá gyűrve

bólintottam, mint aki beismeri a vereségét

eltette a tízeset, összesöpörte az érméket, és visszászorta a tálba, a többi közé, „au revoir”, mondtam, de úgy hangzott, mintha tényleg a viszontlátással fenyegetném, el akartam indulni, de váratlanul

megragadta a csuklómat, intett, hogy várjak, azt gondoltam, hogy vissza akar lépni az üzlet tiszta, jól szabályozott világának keretei közé, ahol a tíz euró mégiscsak ár, az ellenértéke valaminek, és ezzel tudatja, hogy részéről az intermezzónak vége, nem fogadhatja el a nyereményt, maradjon ez az egész csak tiszta játék, amiben kétségtelenül legyőzött, már csak az maradt a kérdés, hogy mit kapok végül a tíz euróért, már, ha jól értem a szándékát, hiszen az ellenkezőjéről is szó lehetett, arról, hogy a játékból nem az üzlet, hanem az alakuló barátság világába lépünk, nem elad valamit, hanem ajándékot készít, ezúttal kifejezetten nekem

kivett egy újabb drótkoronát a tálból, és hajtogatni kezdte, akár-hogy próbáltam kitalálni, nem hasonlított semmire a kipakolt mintái közül, kíváncsian vártam, hogy mi lesz a vacak kis drótból, de amikor kész lett, nem hagyta, hogy megnézzem, köré zárta az egész öklömet, és két tenyere közé szorította

finoman meghajolt ültében, „au revoir, monsieur”, mondta, „alejkum szalam”

„va alejkum esszalam”, válaszoltam, és eltűntem a szeme elől, a tömegben, hogy megnézhessem az ajándékát

egy hamsza volt, vagy más néven „fatima keze”

egy kéz, aminek két hüvelykujja van, és nyitott szemet hord a tenyere közepén

a kéz öt ujját szokás az iszlám öt pillérének értelmezni, hitvallás, ima, alamizsna, böjt, zarándoklat, de vannak olyanok is, akik a hamszát amulettként hordják, a babonák szigorú tilalmának dacára, szemmel verés ellen, vagy házuk falára szegezik, hogy megvédje őket a tüztől

a zsidók „miriam kezének” vagy „ötös kéznek” hívják, és összefüggésbe hozzák a tóra öt könyvével

a nyitott tenyeret védő szimbólumként megtalálod mezopotámiában, ó-egyiptomban, és a szanszkrit mudrák között, de ha kinyitasz egy browsert, többnyire ott lesz a fejlécen mint az adblock ikonja, vagy vegyük az idióta munkavédelmi plakátokat

„mozgó teher alá ne állj”

mohamed lánya, fatima, amikor férje új feleséget hozott a házba, éppen vacsorát főzött, fájdalomában az edénybe elejtette a kanalat, majd, hogy ali ne vegyen észre semmit, pusztá kezével kavarta tovább a forró ételt, ezért a „fatima keze” a hit és a türelem jelképe lett

le kellett mennem azonnal a grand plage-ra, hogy elszívjak egy cigarettát, csak előbb még ittam egy pernod-t, jéggel és ásványvízzel, néztem, ahogy fehéren gomolyog az ital a hosszú pohárban, kiültem a plage előtt futó járda szegélyére, rágyújtottam, és azon gondolkodtam, mihez kezdjek most, mert hogy így nem lehet vége, én jövök, tartozom valami válasszal, az nyilvánvaló volt

feltámadt a szél, feketén dörgött az óceán, láttam magam előtt a videót a youtube-ról, fiatal pár megy át a kaszinótól a port vieux felé vezető úton, nem törődve a kitörő viharral, a férfi jóval a nő előtt jár, visszafordulva filmezi a feleségét, akít egy előzmény nélkü-

li, legalább harminc méteres hullám valóssággal lép a sziklákról, hogy a holtteste, mint azt a kommentek írják, csak napok múlva kerüljön elő

de ki töltötte föl a videót a youtube-ra?

elnyomtam a cikket a homokban, és visszamentem a körhintához, óvatosan, mert nem akartam, hogy észrevegyen

az arab éppen befejezte a munkát, előhúzott valahonnan egy kis, fekete vászonzsákot, beleszórta a pénzt, a dzsellabába rejtette, és a megmaradt árut, a két tálat meg a bádögrét a százeurós közepébe helyezve batyut kötött a lepedőből, a vállára vetette, nehéz volt követni, mert végül a boulevard marechal leclerce ebben az órában már ritkás forgalmú szakaszára értünk, úgy számítottam, az alagúton áthaladva végül nem tehet mást, mint hogy az esplanade port vieux-n kibukkanva a rue de mazagran felé kerüli meg az öblöt, fölváltottam hát a bokrokkal sűrűn benőtt hegyoldal ösvényére, hogy elé vágjak, lesz, ami lesz, gondoltam, ennyi kockázat belefér, legrosszabb esetben szembekerülünk egymással, amit még mindig eladhatok véletlennek, azt viszont, hogy ezen a szakaszon is követem, nehéz volna kimagyarázni, már amennyire a magyarázatról egyáltalán lehet szó, a rue du prefet doux-n leereszkedve könnyen leértem volna a port vieux-höz, de inkább átléptem az utca torkolatát szegélyező alacsony korláton, a bokrokkal dúsan benőtt rézsűn álló fa takarásába, hogy kényelmesen szemmel tarthassam, ha számításom beválik

egy-két percet biztosan sikerült rávernem, gondoltam

az esplanade-on senki, csak az öbölbe vezető lépcsővel szemben, a parkolóban várakozott egy fiatal férfi, a legutolsó divat szerint szabott, ezüstszürke öltönyben volt, fekete vespa nyergéhez támaszkodott hanyagul, újságot olvasott, mintha rómban volnánk, és a szerelmére várna a piazza barberinin

„fidanzato”, mondta a hang

kíváncsi lettem, mit olvas, már éppen kiléptem volna a takarásból, amikor az esplanade de vierge kanyarulatában föltűnt az arab, a fidanzato fölnézett, és a legnagyobb meglepetésemre összecsapta az újságot, nyilvánvalóvá téve, hogy akire várt, végre megérkezett, el nem tudtam képzelni, ennek a két embernek mi köze lehet egymáshoz, pedig hogy komoly közük volt, az egy pillanatra sem lehetett kétséges, amikor musztafa a lámpa fénykörébe ért, az olasz, vagy legalábbis az, akit addig olasznak hittem, zsebébe csúsztatta az újságot, elmosolyodott, és végtelenül meghitt mozdulattal előrelökte a kezét, összeakasztották egy pillanatra az ujjait, mint egykor a szudániak a parlamenti könyvtárban, ugyanazt éreztem, mint akkor, amikor először láttam, a beavatatlanok sóvárságát, musztafa először a hengerré gyűrt papírpénzeket adta a vespásnak, aztán mellécsapta a fekete zacskót is, leadja a bevételt, mondta hang, de a vespás számolatlanul tette el a pénzt, majd vastag, barna papírba tekert csomagot húzott elő a bukósisak tartójából, musztafa a hóna alá fogta, némán nézte, ahogy a vespás eltűnik a rue de mazagran irányába, aztán visszafordult az úton

követtem a bokrok takarásában, vigyázva, hogy túl nagy zajt ne csapjak, de az egész nem tartott sokáig, úgy húsz méterrel arrébb volt egy másik, az előzőnél jóval rövidebb lépcső, ami egyenesen az öböl partjára vezetett, az arab ráfordult, és kényelmes, lassú léptekkel, mint aki végre hazaért, lesétált a fövényre

egészen a plage tulsó oldaláig ment, oda, ahol a sziklák lezárják az aréna félkörét, az óceán úgy marta ki a követ, hogy a sziklafal enyhén előredőlni látszott, a védelmében akár egy felnőtt férfi is kényelmesen megbújhatott, az üreg falának ponyvával letakart matract támasztottak, amiből az arab most, a nap végén egyetlen mozdulattal csinált ágyat

végre elhagyhattam a helyem, lesétáltam a bar de l'arena teraszára

„egy schlaftrunk?”

kérdezte a hang, ezúttal a legjobb barátomat utánozva, végül is, miért ne, egy calva' nem árthat, átjárta az asztalomra tett mécses fénye, beleszagoltam a forró pohárba, a fás, vaníliás illatok után, amikor megmozgattam, megérkeztek a citrusok is, a narancs és a citrom, ha teheted, legalább tizenöt éveset válassz, és ha nem egy strand bárjában ülsz, hanem valami komolyabb helyen, kérj hozzá egy darabka nagyon fekete csokoládét, és szívj el hozzá egy romeo y julieta churchills-t, kortyolgattam, szelíd volt és bársonyos, és mire a szívtart képzeletben végigszívtam, arra is rájöttem, mivel válaszolok az arabnak

sietnem kellett, hogy még feladhassam a rendelést, csak pár óra volt már hajnalig

úgy aludtam, álom nélkül, ahogy mondani szokás, mint akit agyonverték

az ajtó elött, ahogy kértem, az ezüsttálcán ott volt a damasztzalvéta, meg az obligát félgömb, fölrémlt a fehér kígyó meséje, az őrzítő történet az étkefogó szolgáról, aki egyszer beleevett ura titkos lakomájába, és attól kezdve értett az állatok nyelvén, amikor olvastam, elképzeltem, hogy én vagyok a szolga, megállok a trónteremhez vezető folyosón, égette a számat a forró, fehér kígyódarab, mintha valakinek a levágott ujjperce volna, de most mégsem emeltem föl az ezüst fedőt, mert nem akartam, hogy kihűljön az arab reggelije

lenéztem az esplanade korlátja mögül, és amennyire tőlem telt, zaj nélkül próbáltam megközelíteni az alvóhelyét, hogy nyugodtan visszaérhessek tegnapi rejtekhelyemre, a hortenziák védelmébe

csak az utolsó lépéseknél vettem észre, hogy az arabom fölkel már, a ponyva merev hullámai tévesztettek meg, letettem a matraca mellé a tálcát, és a lépcsőket hármásával szedve, visszarohantam a bokrok mögé

a teleobjektívet tettem fel, négyszázra húztam, remegett a kezem, pedig nem volt rá igazi ok, lentről még akkor sem vehetett volna észre, ha számít rá, hogy megleshetem

lassan kinyílt a strand vécéjének ajtaja

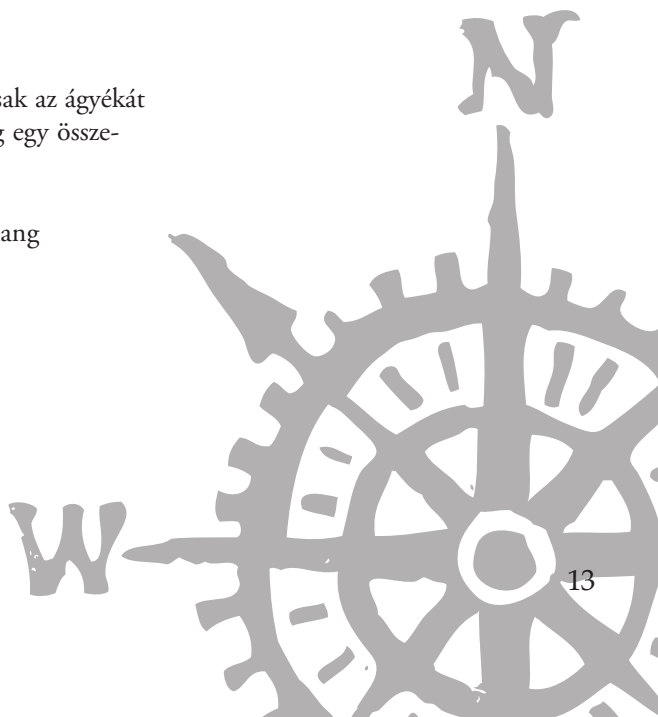
az arab lépett ki rajta, majdnem meztelen volt, csak az ágyékát takarta valami kendő, a hóna alatt a csomag meg egy összekert gyékényszőnyeg

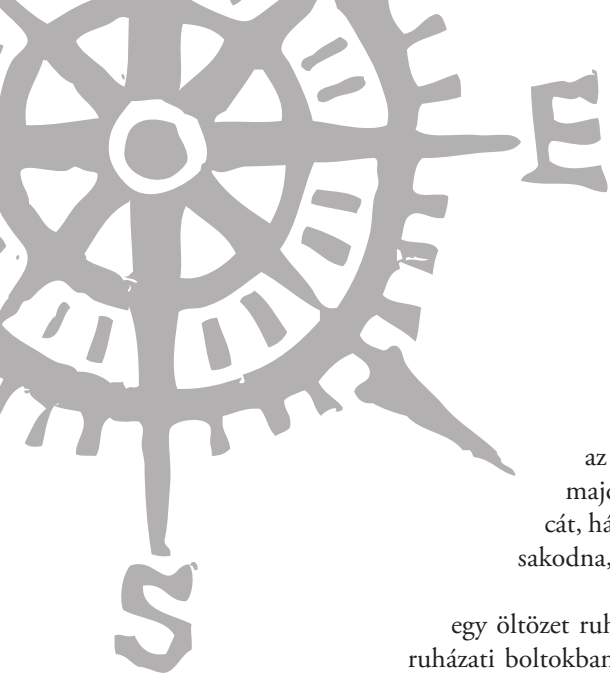
„ezek citromos olivaolajjal napoznak”, mondta a hang

egyre világosodott

az arab a zuhanyhoz lépett, megnyitotta a csapot, azaz csak megnyitotta volna, de nem jött víz a csőből, elzárhatta valaki

egy pillanatig az óceánt nézte, mintha az megmondhatná, mi legyen, hogy mi volna a teendő

hirtelen leguggolt, alkarjával félresöpörte a felszín homokját, hogy az érintetlen, sötétebb és nedvebb rétegekből markoljon föl egy kupacnyi földet, szétmorzsolta a tenyerén, aggodalmasan vizsgálgatta, aztán maga elé szórta, épp csak annyi maradt a kezén, ami a bőr páráján megtapadt

itt a hajón azóta többször visszanéztem a képeket

az arab háromszor megdörzsöli a csuklóját és a kézfejét, majd háromszor egymás után a két tenyerébe temeti az arcát, háromszor végigsimítja a bal és a jobb karját, mintha mosakodna, aztán kibontja a csomagot

egy öltözet ruha volt, ing és nadrág, festett lenvászonból, a munkaruházati boltokban lehetett nálunk kapni hasonlót, fél lábán imbolyogva magára húzta a nadrágot, aztán az inget, a víz fölött vörösleni kezdett az ég alja, majd megjelent a nap felső pereme, percek voltak már csak a teljes napfelkeltéig

apró, kerek tárgyat vett elő, megnézte, mint egy zsebórát, kissé balra fordult, és leterítette a gyékényt, felemelte mindkét karját a füle magasságába, aztán a jobb tenyerét a balra tette, mintha azt játszaná, könyv van a kezében csak az ajka mozgott, hangtalanul mondta el az imát, kivéve egy szakaszt, azt viszont beleénekelte a reggeli szélbe, úgy, hogy egy szót tisztán lehet hallani

az „al-kafirún” volt az a szó

1. مَحْيِرًا لِمَنْ حَرَّلَ لَهٗ لَالًا مَسْبِ
2. نَوْرُ فَكَّالٍ أَمْ يُؤَيُّ لِقَ
3. نَ وَدُبَّ عَتِ أَمْ دُبَّ عَا أَل
4. دُبَّ عَا أَمْ نَوْدُبَّ عَا مَتَّنَا أَل وَ
5. مَتَّنَا دُبَّ عَا أَمْ دُبَّ عَا أَل وَ
6. دُبَّ عَا أَمْ نَوْدُبَّ عَا مَتَّنَا أَل وَ
7. نَمِيْدِي وَ مَكْنِيْدِي مَكَل

*Bismi Allahi alrrahmanialrraheemi
Qul ya ayyuha alkafiroona
La aAbudu ma taAbudoona
Wala antum AAabidoona ma aAbudu
Wala ana AAabidun ma AAabadtum
Wala antum AAabidoona ma aAbudu
Lakum deenukum waliya deeni*

„Mondd:

*Ti hitetlenek!
Nem szolgálom, amit ti szolgáltok,
és ti nem szolgáljátok, amit én szolgállok
És én nem fogom szolgálni, amit ti szolgáltok
és ti nem szolgáljátok majd, amit én szolgállok
Megvan nektek a ti vallásotok és nekem az enyém.”*

alighogy befejezte, az arénába betört a nap fénye, olyan erővel, mintha el akarna pusztítani mindent, ami él, az arab lerázta a homokot a gyékényről, összegöngyölte, és elindult vissza, a matracához

észrevette a lépteim nyomát a homokban, ahogy a vackához vezetnek

megdermedt, ahogy meglátta a letakart tálcát

leguggolt, és lassan, mint egy követ, ami alatt talán skorpiók nyüzsöghetnek, fölemelte a tálról a burát

a négyszázas telén át tisztán látszott

full english breakfast, bacon tojással, paradicsomos bab, és az, amit black pudingnak hívnak, a leszúrt disznó sűrű, fekete vére a saját belébe töltve, nem pedig, amit rendeltem, friss szőlő, arab rántotta, labneh, za'taar és fekete olíva

musztafa felkiáltott, és beleszimatolt a sós levegőbe

fölálltam a takarásból, eltettem a gépet és elindultam lefelé a lépcsőn

gondolom, meg akarhattam a dolgot valahogyan magyarázni

Németh Gábor 1956-ban született Budapesten. Könyvei a Kalligramnál: *Zsidó vagy?* (2004, 2010), *A méhek titokzatos élete* (Sebők Zoltánnal közösen, 2004), *A tejszínről* (2007). Az *Egy mormota nyara* az idei könyvfesztiválon jelenik meg a kiadónál.

